

Del fum del debat estival sobre com i quan calia fer la manifestació per la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut, hem passat a la taca d'oli que s'estén entre alguns municipis catalans, en forma de consulta sobiranista, que s'ha escolat per una petita escletxa de la rigidíssima legalitat espanyola.

Deia el president espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, la setmana passada, que no esperava “un efecte contagi”, en referència a la consulta popular sobre la independència de Catalunya que es va fer a Arenys de Munt el dia 13 de setembre. Més enllà de les capacitats del president espanyol per a dibuixar escenaris de futur –només cal recordar les dificultats per a reconèixer que Espanya era immersa de ple en la crisi econòmica més greu de l'era global–, el fet és que l'executiu espanyol, en tot l'afer de la consulta popular d'aquesta població del Maresme, no hi ha escatimat esforços i reaccions. Així doncs, l'executiu de Zapatero ha volgut situar la consulta al marge de la legalitat i de la Constitució, tal com va fer la vice-presidenta primera, María Teresa Fernández de la Vega. Igualment, han volgut minimitzar els efectes d'aquesta iniciativa cívica –si no els han ridiculitzats–, tot recordant que no servia de res perquè no tenia cap “vinculació” política. En paraules de Zapatero, la consulta no té validesa jurídica: “la legalitat és la legalitat”, deia, i “cap circumstància d'aquesta naturalesa no té ni el més mínim efecte”. Així mateix, la número dos de l'executiu espanyol, María Teresa Fernández de la Vega, també es va afanyar a recordar que la independència i l'autodeterminació no formen part de la Constitució.

La taca d'oli. Malgrat els menystejaments aparents de l'executiu espanyol –aparent, perquè abans de la consulta no es va estalviar l'ús de l'artilleria judicial per a impedir de totes passades que la consulta ciutadana d'Arenys de Munt es pogués dur a terme amb

Del fum a la taca d'oli

normalitat–, la votació del dia 13 de setembre no ha fet sinó esperonar un munt de municipis catalans a impulsar iniciatives similars. Seròs i Berga són els dos que han tret el nas abans. I a la comarca d'Osona, per exemple, es constituïa la plataforma Osona Decideix, integrada per entitats de 20 municipis de la comarca disposats a engegar consultes municipals com la d'Arenys, unes consultes que –segons els càlculs d'aquest col·lectiu– podrien abastar el 60% de la comarca i arribar a 30 municipis.

La Plataforma Decidim.cat també ha anunciat que prop d'una seixantena de municipis d'arreu de Catalunya han mostrat interès a organitzar consultes per la independència. Aquesta plataforma va ser impulsada el 2007 per diversos càrrecs electes locals del país (regidors i alcaldes), per a promoure des del món municipal el reconeixement i l'exercici del dret a l'autodeterminació. L'entitat ha convocat el seus integrants a una assemblea el dia 3 d'octubre, per teixir una estratègia conjunta que s'adapti a les necessitats organitzatives dels diversos municipis. La plataforma remarca que la capacitat dels municipis per a preparar activitats com aquesta depèn molt, entre més aspectes, de la mida que tinguin. Així mateix, Decidim.cat pretén que les properes con-

vocatòries que es puguin fer a partir de la d'Arenys de Munt, es promoguin de manera coordinada i estructurada, i no pas cadascuna separatament, per tal de multiplicar-ne l'eficàcia i afavorir un procés participatiu, obert i en col·laboració amb les entitats socials. Un dels debats oberts sobre aquesta coordinació és referit a la data de les consultes. Decidim.cat és partidària de coordinar les consultes, però considera preferible d'organitzar-les en onades –agrupant municipis– en diversos dies, per tal d'afavorir que el debat polític es mantingui obert més temps. En algunes plataformes sobiranistes, com ara la Plataforma pel Dret de Decidir, Sobirania i Progrés, etc., i a la CUP es considera oportú de concentrar les consultes en una sola jornada. Una de les properes dates podria ser el 13 de desembre. A Berga, el ple municipal va aprovar la moció presentada per la CUP, amb el vot favorable de CiU i ERC, de donar suport a una nova convocatòria de consulta que es podria dur a terme en aquella data, considerada adequada pel batlle de la població, Juli Gendrau (CiU). Sigui com sigui, durant les setmanes vinents es mantindran els contactes entre les diverses formacions, entitats i representants municipals partidaris d'activar aquestes consultes, per tal de debatre les estratègies a seguir.

L'efecte sobre els partits. La repercussió política de la consulta d'Arenys ha sobrevingut al mapa polític català. Gràcies a la reacció desproporcionada de les estructures jurídicopolítiques de l'estat espanyol, aquesta iniciativa que, d'entrada, passava de puntetes per l'agenda política catalana, va acabar convertint-se en un sotrac al programa política català, embarrancat en l'agònica espera de la sentència del Tribunal Constitucional sobre l'Estatut. Aquesta iniciativa ha acabat esdevenint un xoc elèctric en les estructures dels partits, que ha tingut efectes diferents.

Una de les forces que més profit en poden haver tret és Esquerra. Els republicans han vist en aquestes iniciatives un camí per a reactivar i reanimar la seva militància, atordida pels magres resultats electorals dels darrers comicis

Les votacions per la independència de Catalunya a Arenys de Munt van tenir una gran repercussió, tant a l'àmbit nacional com a l'internacional.

i per les estratègies de pragmatisme polític, sovint difícils de pair per a unes bases avesades a discursos més rupturistes. Per això, la direcció republicana no ha trigat a abocar-se de ple al suport a aquest via. D'aquí ve que la setmana passada (dissabte, 19 de setembre) reunís en assemblea els representants electes municipals d'arreu del país, a fi de planificar i coordinar aquestes iniciatives, que al seu torn es vehicularan a través de la plataforma municipalista Decidim.cat. Esquerra ha anunciat que impulsarà, des d'aquells municipis on tingui presència, iniciatives de suport a les consultes sobiranistes. A més d'animar la seva militància, Esquerra ha trobat un bon argument polític per a poder marcar distància amb els seus socis de govern en aquest any preelectoral.

CiU també dona suport a aquestes iniciatives, tot i que amb la necessitat

de fer equilibris polítics per a evitar tensions internes. CDC ha expressat que donarà suport a aquestes iniciatives, tot i que alhora ha advertit que no les impulsarà, perquè considera, tal com va expressar Artur Mas mateix, que la prioritat de la formació avui és lluitar contra la crisi. A Unió, la implicació de dirigents convergents en aquestes iniciatives no ha acabat d'agradar. El secretari general de la formació demòcrata-cristiana, Josep M. Pelegrí, advertia als seus socis que CiU no era independentista.

Més complicat ho ha tingut Iniciativa. La direcció ecosocialista ha advertit que aquestes iniciatives poden generar "frustració" entre la ciutadania. Tot amb tot, l'Entesa de Progrés Municipal (EPM), una plataforma de candidatures locals que es presenta en coalició amb Iniciativa, hi dona suport,

començant per l'alcalde d'Arenys de Munt, Carles Mora, membre de la permanent nacional d'EPM. Per contra, en algunes poblacions, ICV s'ha alineat amb el PSC i el PP per impedir que reixin aquestes iniciatives, tant si és amb el vot contrari com amb l'abstenció.

Per als socialistes, aquestes consultes han esdevingut una nosa, i més en aquest darrer curs polític i final de mandat. El PSC s'oposa a aquestes iniciatives, tal com ha expressat obertament, per exemple, l'alcalde de Barcelona. Així mateix, la ministra espanyola de Defensa, Carme Chacón, també va criticar els "radicalismes" d'un signe i d'un altre, en referència als convocants de la consulta per la independència i als manifestants falangistes que van concentrar-se a Arenys.

Enric Rimbau